

Bost "Maria" euskal eliza batentzat

Joan María Uriarte

José María Zirarda

Jose Maria Zirarda, Jose Maria Larrauri, Luis Maria Larrea, Jose Maria Setien eta Joan Maria Uriarte: bost apezpiku Hego Euskal Herriko lau Diozesietarako. Maria Birjinak gorde dezala Euskal Eliza Bosten arteko agiriaren bat izenpetuko dutenean, aspergarrria gertatuko zaigu izen guztiak irakurtzea, hainbeste Maria artean.

KRISTAU HERRIAK EZ DU PARTERIK BERE APEZPIKUAK HAUTATZEAN

Oraingoan behintzat Euskal Elizaren goi-hierarkia osoturik gelditzen da. Ez dugu uste berehalakoan apezpiku laguntzaile berririk bidaliko zaienik lau diozesietako tituludunei. Apezpiku berrion izendapean oso ixilean pasa da. Zergatik? Alde batetik, inguru osoa eta prentsa bera hauteskunde zurrumbiloak hartuak zeuzkan. Baina, bestetik, betiko sistemaren bidetik etorri dira apezpikuon izendapenak: hau da, Eliza katolikoaren goitik-beherako sistema hierarkikoaren bidetik. Apaiz aukeratuaren batzuri kontsulta modukoren bat egin, goi-hierarkiaren joerak —eta inoiz eritzia— ikusi, indar politikoen eta sozialen egoera neurtu: horrela lurraldea prestatu dago, Vaticano bere Nuntzioaren bitartez apezpiku berria hautatzeko eta izendatzeko.

Kristau herriak ez du parterik bere apezpikuak hautatzean. Azken Kontzilioak dozena bat urte bete ditu; baina alde horretatik berdintsu irauten dugu. Ixilpean eramaten dira kontsultak; zurrumurruren batzuri zabal erazten dira. Eta azkenean, ia beti ustekabean errotzen zaio kristau herriari bere apezpikuaren izendapena. Horrelaxe gertatu da oraingoan ere; kristau herriak ez du ardurarik jarri, ez izendapenaren aurretik eta ez ondoren ere. Oso zaila izango da ardurarik sortzea, horrelako izendapenak eta hautaketak Eliz aparatuen barruko mekanismo konplexu eta urrutiko bidez egiten baldin badira. Seguru asko, ez da aski, horrela hautaturiko apezpikua gero kristau herriarengan zuten saiatzea; herriaren hurbiltzeak eta parte hartzeak, bere apezpikuaren eta bestelako artzaien hautatzean bertan oinarritu behar du. Horretarako Eliza katolikoak partaidetza-sistema berriak sortu beharra dauka.

EUSKAL ELIZAREN ERAIKUNTZA INSTITUZIONALA

Dena dela, hor daude Euskal Diozesietako apezpiku berriak. Eta Euskal Elizarentzat garai garrantzizkoaren aurrean gaude. Nolabait datozen urteetan bideratu beharko da Euskal Eliza-

ren eraikuntza instituzionala: Hego Euskal Herrikoarena behintzat. Horretarako apezpikuok izango dira protagonistak.

Eragozpenik ere izango da, zenbait indar politikoren eta sozialen aldetik, eta horrelakoei lotuta dauden Eliz jendeen aldetik ere bai. Adierazgarriak dira azken asteotan gertatuak.

Espainiako Apezpikuen Konfederatziatik euskal lau Diozesien egituratze berriaren asmoa zabaldu zeneko, gogor altxatu ziren Nafarroako indar "nafarrristen" protestak. Beren eragin osoarekin jo zuten Madrilera eta Erromaraino; eta Nafarroako prentsaren bitartez batez ere gogoz astindu zuten Zirarda Jn.a. Ba zirudien asmo hura atzeratzea lortua zutela.

Beren presioak indartzeko, eta behar bada asmo hura lurperatu nahian, Setien eta Uriarte Jn.en kontrako erasoari ekin zioten gero, Madrilgo prentsaz ere baliatuz. Biolentziari buruz euskal Elizaren jokabidea zela eta ez zela, beste hauxe nahi zen segururik: bi apezpikuon itzala iluntzea eta zikitzea.

EUSKAL PROBINTZIA

Ba dirudi, oraingo honetan Elizaren Hierarkia ez dela bereziki bildurtu eraso horien aurrean, eta bere askatasunari eusten jakin duela. Izan ere, eraso guzti horien ondoren, eta kanpaina horixe ixildu bezain laister, etorri dira hiru apezpikuen izendapenak. Kanpaina horien egitekorik nagusia Setien Donostiako Diozesiatik ateratzea zen, edo gutxienez bertako Apezpiku titulu-duna ez izendatzea. Hala ere, ez dute lortu, eta Setien Jn.a da Donostiako Apezpiku berria. Uriarte ere Bizkaitik atera nahi bazuten, ba dirudi honek Apezpiku laguntzaile izateari eutsiko diola.

Kanpotik etorri diren bi apezpikuak, Larrauri eta Etxebarria, euskaldunak dira. Kontuan edukiz, Zirarda ere euskalduna dela, seguru asko esan daiteke mende askotan lortu ez dena gertatu dela gaur Euskal Herriko Elizan: hau da, bertako apezpiku denak euskaldunak izatea. (Hala ere Baionakoa ez da

euskalduna; baina Hegoaldeaz ari gara oraingo honetan.)

Baina historia historigileentzat utziz, garrantzizkoa zera da: hiru apezpikuen izendapenak Euskal Eliza instituzionaltzeko duen garrantzia nabarmentzea.

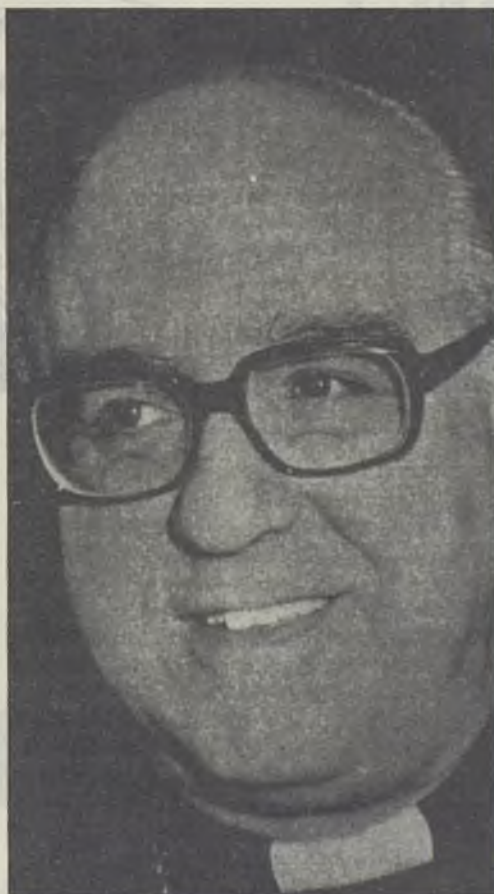
Egia da, Zirarda Espainiako apezpiku-Konferentziaren buruordekoa dela; alde horretatik, Espainiako Eliz Instituzioei lotuegia dagoela iruditzen zait; eta ez dut uste, Madrilen daukan karguak Iruñako eta Euskal Herriko Eliza eraikitze laguntza handirik emango dionik. Baina, hala ere, azken izendapenek zuzenean Euskal Eliz Probintziaren asmoa indartu eta finkatu nahi dute. Probintzia hau eraikitze, eta horrela Euskal Eliza instituzionalduz joateko, hiru apezpiku berriak gizon egokiak dira, seguru asko. Hemen bertako prentsak horrela ulertu du horien izendapena.

Eta seguruenik pixka bat suspertu egin da, Euskal Elizaren aldeko burrukan azken urteotan ahalegindu direnen esperantzak.

Paulo Agirrebaltzategi

José María Setien

José María Larrauri

Luis María Larrea